

ISSN 1811-1831

ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛ

С. ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

1 '2009

ПМУ хабаршысы
Вестник ПГУ

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СЕРИЯ

ДАНЫШПАНДАРДЫҢ ЕҢБЕГІНДЕГІ ТӘН, ЖАН, РУХ ҚУАТЫ ӨРКЕНДЕУІНІҢ МОДЕЛЬДЕРІ

Е. Жұматаева, Б. Қосынтаев

С. Торайғыров атындағы

Павлодар мемлекеттік университеті

Төменде жиынтықпен (матрицамен) берілген модельдер, суреттер этнопедагогика іліміндегі ғылым және біліми негіздерді қалайтын құрамдардың қосындысында келеді. Этнопедагогика ілімін гұлама данышпандардың ой-тұжырымдарын талдау арқылы саралап алуға ыңғайлы тұстары іріктелініп алынады. Этнопедагогиканың адам жайлы синаты мен деңгейліктерін айқын ажырату мақсатында эзотерикалық және эзотериканың жауы тұрғысында түзілген қорытындылар ұсынылады. Барлық этнопедагогикада студенттер мен оқушылардың меңгерген білімдерін саралап алуға бұндай суреттер мен модельдердің көмегі айтарлықтай. Адамға дәстүрлердің, салт, әдет-ғұрыптардың жағымды да, жағымсыз әсерлері болған. Егер бұрынғы ақыл мен парасат нұрын себер шығармашылықтан студенттер ең қажетін жинақтап алса, озықтық дәстүрлер бүгінгі өмірге жаңарып қайта келері сөзсіз. Осы мақсатпен Жүсіп баласағұн, Қожа Ахмет Иасауи, Абай Құнанбаев және т.б. көрнекті қазақ халқының тұлғалы адамдарының рухани мұраларынан «Ізгілік» пен «Жауыздық» линияларын ажыратарлық тұстарға суреттер мен модельдерде ерекше мән беріледі. «Эзотерикалық» деген ұғым діннің ішіндегі адамды ең жоғары мұраттарға жетелейтін ғылыми негізі дегенді аңғартады. Осыған байланысты адамның құрылым жүйесі тән-жан-рух секілді құрамдардан тұратыны жайлы гұламалардың еңбектерінен

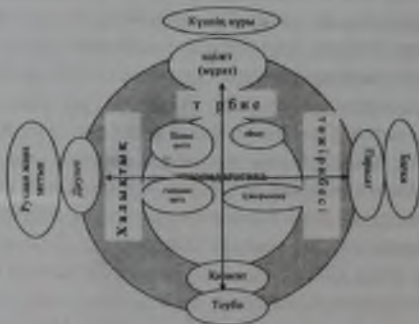
сараланып алынған сөздерінің лексикалық қолданым аясындағы сөздердің логикалы жинағы ұсынылады. Бұл бағытта Адам тәннің құлы болса (сурет 3-4), ол өзіне-өзі құл дегенді өзінің нәпсісіне өзі бағынышты дегенді танытады. Егер жаны тәніне ие болса, адамның рухы биікке ынталанып, эзотерикалық кеңістікке өтеді. Оны (сурет 1-2) эзотерикалық тұлғаға жетілу сатыларынан байқау қиын емес.

Модельмен берілген жиынтықтар белгілі ғұламалардың шығармаларынан алынған нақтылы адамның ізгілікті құрамдарын айқындап беретін ұғымдарының қосындылары шоғырланып түйістендіріледі: модель 2. Қожа Ахмет Иасауидың Ізгілік Нұрына бөленген адамның үлгісі; Модель 3. Жүсіп Баласағұнның Құтты, Бақытты адамның үлгісі; Модель 4. Абай Құнанбаевтың Кәмалатты адамның үлгісі.

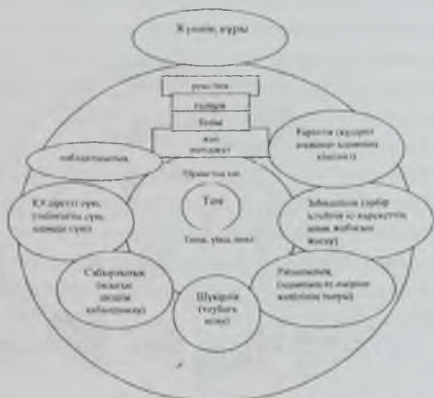
Қорыта келгенде, Бақыт пен Құтты өмір сүрудің өнері жайлы білім аталған даналарымыздың тұжырымдарынан байқаймыз.

Кемелденген адам тұлғасы

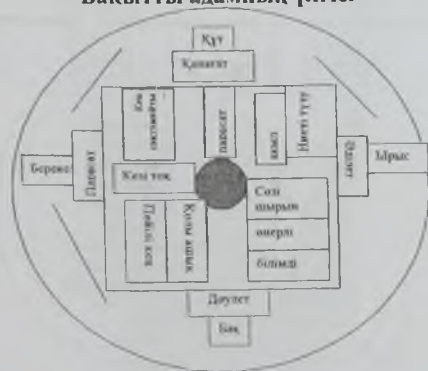
7-Модель Этнопедагогика іліміндегі ізгілік сипаты

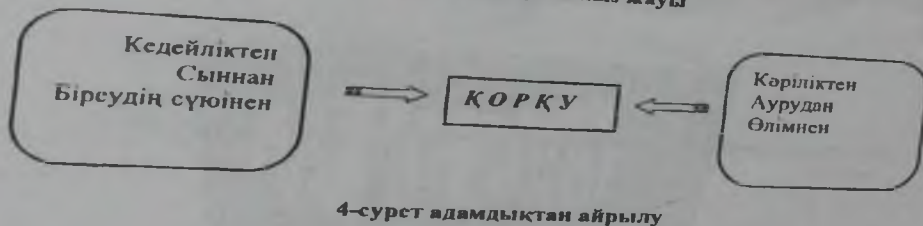
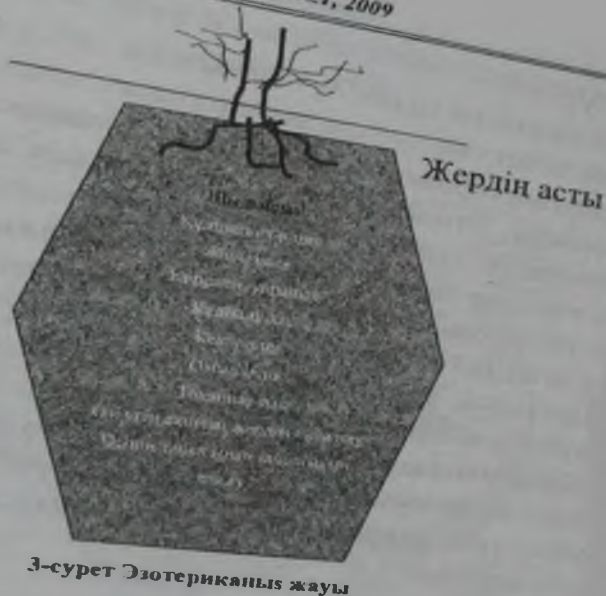

2-Модель Қожа Ахмет Иассауидың Ізгілік Нұрына бөленген адамның үлгісі

3-Модель Жүсіп Баласағұнның Құтты, Бакытты адамның үлгісі

Резюме

В статье даны модели связанные с этнопедагогикой в виде семи матриц.

Resume

In article are given models connected with этнопедагогикой in the manner of seeds of the matrixes.